

podľa ktorého žalobník smluvu zo dňa 30. marca 1931 dal do arendy žalovanej nehnuteľnosti na 21 rokov počnúc od 1. októbra 1930 za ročné arendovné 159.128 Kč 50 h a strany určily sumu arendovného na základe zlatej hodnoty československej meny, ktorá bola tu v čase uzavrenia arendálnej smluvy, v dôsledku čoho má sa arendovné tomu primerané vypočítať v prípade, ak táto valuta zmení svoju zlatú hodnotu za trvania arendálnej doby.

Predpokladaný prípad skutočne nastal, keď zákonom čís. 25/1934 Sb. z. a n. bolo zmenené opatrenie stáleho výboru čís. 166/1929 Sb. z. a n. a určené, že československá koruna sa svojou hodnotou rovná 37.15 mg rýdzeho zlata (na miesto do tej doby platnej hodnoty 44.58 mg rýdzeho zlata).

Otázka je však, či uvedená smluvená zlatá doložka nebola derogovaná ustanovením 3. odst. čl. I. zák. čís. 25/1934 Sb. z. a n., podľa ktorého československá koruna týmto zákonom stanovená nahrádza vo všetkých právnych pomeroch, ktoré počítajú s korunou československou, dosavadnú menovú jednotku v pomere 1:1.

Podľa jasného znenia smluvnej zlatej doložky a so zreteľom na zmenenú reláciu zlata podľa zákona čís. 25/1934 Sb. z. a n. bolo by podľa úmyslu strán k splneniu smluvy skutočne potrebné, aby žalovaná platila od účinnosti zákona nové arendovné o 20% vyššie, a to bez ohľadu na to, či kúpna sila novej menovej jednotky sa v tuzemsku zmenila v pomere k predošlej jednotke.

Preca treba zistiť, že smluva »počíta« s československou korunou, v ktorej treba platiť arendovné po celú dobu arendálneho pomeru. Keď je tomu tak, stratila zlatá doložka — toho obsahu ako bola vyjednaná — právnu účinnosť, lebo odporuje kogentnému predpisu citovaného 3. odst. čl. I. zákona (arg. slová »vo všetkých právnych pomeroch«).

Úmysel strán: definovať Kč ako predmet príslušného plnenia pomerom zlata podľa opatrenia čís. 166/1929 Sb. z. a n., dostáva sa takto do zrejmého konfliktu s úmyslom zákonodarcu, vyjadreným v zákone čís. 25/1934 Sb. z. a n., čo právne neznamena nič iného, než suspendovanie konkrétnej súkromnoprávnej autonómie predpisom verejného menového práva; preto je žaloba, ktorá sa domáha zvýšenia arendovného na základe rečenej doložky bezpodstatná a bolo treba rozhodnúť ako sa stalo.

Čís. 14921.

V súhlase ostatných spoločníkov k vystúpeniu jedného spoločníka z príležitostnej spoločnosti bez zvláštnej likvidácie treba spatrovať jeho sprostene zaviazanosti za dosiaľ nevyrovnané dlhy spoločnosti.

(Rozh. z 24. januára 1936, Rv III 368/35.)

Žalobník uzavrel dňa 15. mája 1929 s II. a III. žalovaným príležitostnú spoločnosť na nákup a export husacích jätier. Dňa 31. augusta 1929 pristúpil za ďalšieho člena I. žalovaný. Spoločnosť mala dodaciu smluvu so zahraničnou firmou S. a spol. v P. a na podnet tejto firmy bola dňa 23. septembra 1929 dosavádna spoločnosť bez zvláštnej likvidácie zrušená a založená bola medzi žalovanými a firmou S. a spol. nová spoločnosť s tým istým predmetom podnikania; žalobník členom tejto novej spoločnosti už nebol. V spoločenskej smluve, uzavrenej dňa 23. septembra 1929, prevzali na seba spoločníci zaplatenie advokátskych útrat Dra Čs. za zastupovanie zaniklej spoločnosti. Cesionár Dra Čs. zažaloval bez zreteľa na to žalobníka na zaplatenie zbytku pohľadávky; žalobník bol odsúdený a v exekučnom pokračovaní pohľadávku vyplatil. Žalobou domáhal sa žalobník na žalovaných nahradenia ním zaplatenej sumy.

Súd prvej stolice žalobe čiastočne vyhovel, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Najvyšší súd obnovil rozsudok súdu I. stolice. Dôvody:

Najvyšší súd nesúhlasí s právnym posúdením stavu veci odvolacím súdom a vidí podstatný omyl v jeho názore, že žalobník nie je oprávnený uplatňovať proti žalovaným jednu výdajovú položku a že má proti týmto, ako bývalým spoločníkom len nárok na prevedenie zúčtovania podľa stavu v čase jeho vystúpenia zo spoločnosti.

Odvolací súd má omylom za to, že táto pri pravidelnom rozchode spoločníkov platná zásada je rozhodná aj v tomto prípade, keď je zjavné, že spoločníci sa vedome odchýlil od normálneho spôsobu rozchodu za okolností, poukazujúcich na to, že vystúpenie žalobníka sa malo stať bez vykonanie zvláštnej likvidácie.

Už z obsahu odst. 1 smluvy zo dňa 23. septembra 1929 plynie, že žalobník vystúpil z dosavádnej príležitostnej spoločnosti podľa súhlasnej vôle všetkých doterajších spoločníkov; plynie to ostatne aj zo súhlasného prednesu strán. Nazáleží tedy na tom, že podľa pôvodnej smluvy zo dňa 31. augusta 1929 vystúpenie sa mohlo stať teprv po uplynutí jedného roku v prípade, že sa tento skončí stratou, lebo toto ustanovenie nebránilo, aby strany súhlasne zmenily ktorýkoľvek bod doterajšej smluvy. Je ďalej skutočnosťou — podľa stavu spisov — že pri tomto rozchode otázka vykonania likvidácie spoločnosti, jestvovavšej od 15. mája 1929, resp. od 31. augusta 1929 nebola ani žalobníkom, ani jeho spoločníkmi ani nadhodená, — že ešte neuplynul ani jeden mesiac od prístupu I. žalovaného, — že jednoducho bolo novými spoločníkmi v doterajšom obchodovaní na základe novej úmluvy pokračované, — že ani neskoršie nikdy medzi stranami o likvidácii nebolo reči, ačkoľvek sama žalovaná strana predniesla, že žalobník dal do obchodu asi 14.00 Kč, ďalšími čiastkami prispieť odopieral a obmedzil sa len na to, že žiadal od firmy S. a spol. prejav, že ho z dosavádnych smluvných záväzkov vypúšťa.

Tieto skutočnosti preukazujú, že strany aspoň mlčky súhlasily s tým, že žalobník vystupuje zo spoločnosti bez vykonania formálnej likvidácie a že záväzky a práva vzniklé až do jeho vystúpenia, majú sa považovať medzi nimi vzájomne za vyrovnané.

Jestliže tedy pohľadávka Dra Cs. v dobe rozchodu nebola zaplatená, prestala byť, pokiaľ išlo o pomer medzi stranami, záväzkom, ktorý zaťažoval aj žalobníka, ako to dokazuje aj skutočnosť, že žalovaní ho učinili predmetom zvláštneho ujednania v smluve z 23. septembra 1929, ktoré pripúšťa len ten výklad, že uspokojenie týchto advokátskych nárokov prevzala proste nová spoločnosť. Za týchto okolností je odôvodnený záver, že prijatím jeho vystúpenia bol žalobník sprostý zodpovednosti za všetky dosiaľ nevyrovnané dlhy spoločnosti.

Keď tedy žalobník zaplatil pohľadávku Dra Cs. po rozchode so spoločnosťou, platil záväzok, ktorý podľa okolností, prevádzajúcich jeho vystúpenie, nebol už jeho spoločným dlhom, lež dlhom spoločníkov, zostavších v novej spoločnosti, a jeho nárok, aby mu žalovaní ním zaplattenú a súdom I. stolice prisúdenú sumu nahradili, je po práve, lebo žalobník platil dlh týchto a nie dlh svoj.

Bolo preto dovolacej žiadosti vyhovené, rozsudok odvolacieho súdu zmenený a obnovený rozsudok súdu I. stolice.

Čís. 14922.

Žaloba, založená na § 3 zákona č. 4/1931 Sb. z. a n., nemôže byť zamietnutá z dôvodu, že právo osoby, oprávnenej požadovať výživu voči osobe v smysle § 1 cit. zák. zaviazanej, nebolo jej dosiaľ súdom právoplatne pririeknuté; v takomto prípade otázku týkajúcu sa tohoto požadovacieho práva, ako otázku prejudiciálnu, treba riešiť v spore, počatom žalobou, založenou na § 3 cit. zákona.

(Rozh. z 28. januára 1936, Rv III 1000/35.)

Žalobkyňa zažalovala bola svojho manžela Jozefa S. o dočasné výživné a nevyčkavši pravoplatné rozhodnutie onoho sporu — podala žalobu aj proti žalovanej podľa § 3 zák. č. 4/1931 Sb. z. a n. O b a n i ž š i e s ú d y túto žalobu zamietly. N a j v y š š í s ú d rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie. D ô v o d y:

Mylné je stanovisko odvolacieho súdu, že »žalovanú ako tretiu osobu nemožno zaviazat' na plnenie solidárne s povinným Jozefom S., ak záväzok tohoto nebol ešte pravoplatne stanovený«. Otázku, s hľadiska žalobného nároku rozhodnú, či je totiž žalobkyňa osobou oprávnenou na dávky (§ 3 zák. č. 4/1931 Sb. z. a n.), má súd — ak nebol ešte záväzok povinného pravoplatne stanovený — v t o m t o s p o r e riešiť, a to buďto samostatne, buďto — ak to s hľadiska procesnej ekonomie uzná za účelné — s použitím výsledku sporu, započatého žalobkyňou proti manželovi o dočasné alimenty. V posledne spomenutom prípade malo by byť pokračovanie v tomto spore podľa § 234 Osp. prerušené až do pravoplatného skončenia onoho sporu.